

BLAVATSKY AND HER TEACHERS

Investigative Biography by Jean Overton Fuller.

Sách dày 270 trang, viết về đời bà Blavatsky và do đó luôn cả lịch sử Hội. Khác với quyển HPB của Sylvia Cranston đã được giới thiệu trước đây, lượng giá những kết quả của Hội trên sự phát triển khoa học, nghệ thuật, tôn giáo trong thế kỷ 20, quyển này chỉ thuần về cuộc đời, hoạt động của nhân vật chính mà nói rất ít tới ảnh hưởng của bà và Hội sau khi bà qua đời năm 1891.

Sự khác biệt của sách đối với những quyển cùng đề tài, và cũng là giá trị của sách, là không những tác giả thuật lại sự kiện xảy ra trong từng giai đoạn tỉ mỉ, chi tiết, mà còn dẫn ta đi vào những nguyên do, chuyện hậu trường, hoàn cảnh đã dẫn tới hay đã sinh ra từ các sự kiện ấy. Các chương trong sách vì thế đời dào dạt kiến (trọn sách in bằng chữ nhỏ), lấy từ nhiều nguồn khác nhau, làm cho người đọc nhìn được chuyện từ nhiều khía cạnh, cũng như được biết những điều mà các sách khác không khai thác hay đề cập tới.

Tác giả viết với tư cách là sử gia hơn là người ái mộ nhân vật, nên có sự công bằng, vô tư, trong cách nhận xét, và hầu như không bỏ sót việc gì. Chẳng những vậy, khi phân tích sự việc trong một giai đoạn, bà đặt câu hỏi về phản ứng hay đường lối làm việc của nhân vật trong giai đoạn đó, thúc giục người xem suy nghĩ về diễn biến thay vì thụ động chấp nhận lịch sử. Thái độ ấy giống như của thám tử trong chuyện trinh thám, khiến ta mê say theo dõi, tưởng như chính mình cũng nhập cuộc sống lại những ngày hào hứng ban đầu của Hội.

Có những nghi vấn về biến cố lịch sử Hội và hoạt động của bà Blavatsky mà người đồng thời khi ấy không giải thích được hoàn toàn, phần lớn sách thuật y lại nghi vấn trong khi tác giả tìm tòi, dựa vào chứng từ ngoại quốc (Nga, Ý, v.v.) và tài liệu chỉ mới có về sau để giải đáp. Một trong những phần thú vị đó là bà chỉ ra hai nhân vật Helena Blavatsky và Nathalie Blavatsky đã bị lầm lẫn với nhau ra sao. Chuyện khác là về một nhân vật ít được biết tới. Ông Olcott và bà Blavatsky thường gọi nhân vật một cách thân ái là Dear Teresa, mà đó không phải là tên của bà. Rồi ông Olcott bổ nhiệm nhân vật vào chức Thủ quỹ Âu châu và phó thủ quỹ Hội chánh. Đầu mới có thể phăng ra khi ta được cho biết là nữ tu Teresa d'Avilla (1515 - 1582) tỏ ra quản trị khéo léo tài sản dòng tu của bà. Mời bạn đọc chương 53 để biết thêm chuyện hội viên Pháp cho nhân vật là nữ tu Teresa ngày xưa.

Sách rất phong phú về những biến cố lớn trong Hội cùng những chuyện bên lề, có thật nhiều vai phụ bên cạnh vai chính như bộ Phong Thần. Nếu bạn muốn tìm hiểu về lịch sử Hội một cách nghiêm chỉnh mà vui tươi, bạn có thể nhắm mắt mua tác phẩm và sẽ không hối tiếc.

The Theosophical Society. London. 1988